

«به نام خداوند جان و خرد»

مجموعه‌ی محشای قانون مبارزه با مواد مخدر

مصوب سال ۱۳۶۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی

شامل:

- ۱- شرح و توضیح بلاصحت هر یک از مواد قانون
- ۲- نکته‌ها و توضیحات ضروری مرتبط
- ۳- شرح شیوه‌ی تجدید نظرخواهی و ارجاع خواهی
- ۴- شرح شیوه‌ی اعتراض اشخاص ثالث به ضبط و مصادره‌ی اموال
- ۵- شرح ماده‌ی ۴۵ الحاقی به قانون
- ۶- نظرهای مشورتی اداره‌ی کل حقوق قضایی قناییه
- ۷- آرای اصراری و وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور
- ۸- آرای مرتبط دیوان عدالت اداری
- ۹- نمونه آرای دادستان‌های کل کشور و رئیس دیوان عالی کشور وقت
- ۱۰- قوانین مرتبط
- ۱۱- آیین‌نامه‌ها
- ۱۲- دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های مربوط

گردآوری و تألیف: دکتر حسین ذبحی

(مستشار دیوان عالی کشور و مدرس دانشگاه)

مؤسسه فرهنگی هنری انتشاراتی

نگاه‌بین

سرشناسه: ذبحی، حسین، ۱۳۴۴-

عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام

Iran. Laws, etc

عنوان و نام پدیدآور: مجموعه محشای قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب سال ۱۳۶۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی شامل: ۱- شرح و توضیح خلاصه‌ی هر یک از مواد قانون ... ۱۲- دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های مربوط / گردآوری و تالیف حسین ذبحی.

مشخصات نشر: تهران، نگاه بینه، ۱۳۹۸

مشخصات ماهرن: ۹۷۵ ص

شابک: ۱-۳-۷۹۴۴-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نامه: فیبا

موضوع: ماده بدر -- قوانین و مقررات -- ایران

Narcotic laws -- Iran موضوع:

موضوع: مواد مخدر -- قوانین و مقررات کیفری -- ایران

Narcotic laws -- Criminal provision -- Iran موضوع:

موضوع: حقوق جزا -- ایران

Criminal law -- Iran موضوع:

رده‌بندی کنگره: KMH۴۴۰۴

رده‌بندی دیویی: ۳۴۵/۵۵۰۲۷۷

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۶۰۳۳۰۴۶

مؤسسه فرهنگی، هنری، انتشاراتی نگاه بینه

خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - پلاک ۲۵۵ - واحد ۴ - تلفن: ۶۶۴۱۲۰۵۵ - ۶۶۴۹۲۹۳۳

«مجموعه‌ی محشای قانون مبارزه با مواد مخدر»

مؤلف: دکتر حسین ذبحی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: پژواک

شابک: ۱-۳-۷۹۴۴-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

۲۶	 علایم اختصاری
۲۷	 دیباچه
۳۱	 ماده‌ی اول: جرایم و مجازات‌های موضوع قانون و نکته‌های مربوط
۳۱	 (۱) جرایم و مجازات‌های موضوع این قانون
۳۲	 (۲) مجازات مآون جرم
۳۵	 (۳) شمول مرور زمان بر جرایم مواد مخدر
۳۵	 (۴) رسیدگی یابی به جرایم مواد مخدر
۳۸	 (۵) دادرسی غیابی با حضور وکیل تسخیری
۳۹	 (۶) تعلیق اجرای مجازات
۳۹	 ۱-۶ (۱) سوابق مانع تعلیق
۴۳	 ۲-۶ (۲) منع تعلیق مجازات‌ها جرایم درجه دو و مافوق آن
۴۴	 ۳-۶ (۳) استثنای قاچاق عمده‌ی مواد از تعلیق
۴۴	 ۴-۶ (۴) شمول تعلیق اجرای حکم بر پیروان سازمان
۴۵	 ۵-۶ (۵) تعلیق تعقیب
۴۷	 (۷) صلاحیت ذاتی دادگاه‌های انقلاب اسلامی
۴۸	 (۸) صلاحیت جرایم اطفال و نوجوانان
۵۱	 (۹) میزان مجازات جرایم نوجوانان و اطفال
۵۶	 (۱۰) صلاحیت جرایم نظامیان
۵۷	 (۱۱) مجازات شروع به جرم
۵۸	 (۱۲) تجمیع احکام
۵۹	 (۱۳) نحوه‌ی تعیین مجازات در تعدد جرایم و تشدید آن‌ها
۶۰	 (۱۴) نحوه‌ی اعمال ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی
۶۱	 (۱۵) ملاک زمانی برای تحقق تکرار جرم
۶۲	 (۱۶) تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون
۶۳	 (۱۷) قلمرو اجرای قوانین جزایی در مکان
۶۶	 (۱۸) عنوان جزایی مساعدت مأمور در وارد شدن مواد به کشور
۶۶	 (۱۹) عدم شمول مرور زمان بر جرایم موضوع قانون مبارزه مواد مخدر

بند یک تا سه ماده‌ی یک..... ۶۷

- ۶۷..... (۱) تعدد مادی جرایم خرید و فروش
 ۶۸..... (۲) جرم بودن نگهداری مواد از سوی معتاد
 ۶۹..... (۳) ترانزیت مواد
 ۷۰..... (۴) توزیع
 ۷۱..... (۵) معاملات صوری

بند چهار ماده یک..... ۷۷

بند پنج ماده یک..... ۷۷

- ۷۸..... (۱) تعریف استعمال مواد
 ۷۸..... (۲) روش‌های استعمال مواد

بند شش ماده یک..... ۷۹

- ۷۹..... (۱) آلات و ادوات مربوط به استعمال مواد

بند هفت ماده یک..... ۸۰

- ۸۰..... (۱) دادگاه صلاحیت‌دار رسیدگی به جرم برار یا دادن متهمان و محکومان مواد مخدر

بند هشت و نه ماده یک..... ۸۴

- ۸۴..... (۱) انواع مواد مخدر
 ۸۵..... (۲) قانونی نبودن تعیین مجازات براساس خلوص
 ۹۹..... (۳) نتیجه‌ی مباحث مربوط به خلوص و اختلاط مواد

تبصره ۲ ماده یک..... ۱۰۸

- ۱۰۸..... (۱) روان‌گردان‌های صنعتی غیر دارویی
 ۱۱۰..... (۲) نتیجه‌های الحاق عبارت روان‌گردان‌های صنعتی غیر دارویی

ماده‌ی دوم: کشت خشخاش، کوکا یا شاهدانه..... ۱۱۴

- ۱۱۴..... (۱) تعریف کشت
 ۱۱۵..... (۲) تمایز اعمال مجرمانه‌ی کشت، نگهداری و تولید
 ۱۱۷..... (۳) ضرورت احراز قصد تولید مواد مخدر از کشت شاهدانه

ماده‌ی سوم: نگهداری، مخفی یا حمل کردن بنر یا گرز خشخاش یا بنر یا برگ کوکا یا بنر شاهدانه..... ۱۲۰

- ۱۲۰..... (۱) عدم ارایه معیار برای مجازات و تناسب آن
 ۱۲۱..... (۲) تعیین تکلیف نشدن تکرار جرم ماده‌ی سه قانون

۱۲۲	تعدد جرم کشت مواد و نگهداری بذر آن
۱۲۲	نحوه‌ی تعیین مجازات در تعدد جرم ماده‌ی سه
۱۲۴	ماده‌ی چهارم: وارد یا صادر کردن، ارسال، تولید، ساخت و... تریاک و مواد همدیف آن
۱۲۵	(۱) ارتباط ماده‌ی چهار با ماده‌ی ۴۵ الحاقی مصوب هر ماه ۱۳۹۶
۱۲۵	(۲) ایرادهای وارده به مصادره اموال ناشی از همان جرم
۱۲۷	(۳) توضیح مواد موضوع ماده‌ی چهار قانون
۱۲۷	۱-۳) بنگ
۱۲۷	۲-۳) بنگاب
۱۲۷	۳-۳) چرس
۱۲۷	۴-۳) گراس
۱۲۹	۵-۳) ماری جونا
۱۳۰	۶-۳) حشیش
۱۳۰	۷-۳) روغن حشیش
۱۳۰	۸-۳) تریاک
۱۳۱	۹-۳) شیره
۱۳۲	۱۰-۳) سوخته
۱۳۲	۱۱-۳) تفاله تریاک
۱۳۲	۱۲-۳) جوهرنگاری
۱۳۳	۱۳-۳) ناس
۱۳۴	(۴) افعال مجرمانه‌ی ماده‌ی چهار
۱۳۴	۱-۴) وارد کردن
۱۳۴	۲-۴) صادر کردن
۱۳۵	۳-۴) ارسال مواد
۱۳۷	۴-۴) تولید
۱۳۷	۵-۴) توزیع
۱۳۸	۶-۴) فروش
۱۳۸	۷-۴) در معرض فروش قرار دادن مواد
۱۳۹	(۵) لزوم رعایت تناسب در تعیین مجازات
۱۴۲	(۶) معیار تناسب در تعیین مجازات
۱۴۳	(۷) مستثنیات رعایت قاعده‌ی تناسب در تعیین مجازات
۱۴۳	۱-۷) لزوم تشدید مجازات و عدم رعایت تناسب در تعدد جرم

- ۱۴۳ لزوم تشدید مجازات و عدم رعایت تناسب در تکرار جرم
- ۱۴۴ لزوم تشدید مجازات و عدم رعایت تناسب در جرم وارد کردن مواد به زندان
- ۱۴۴ لزوم تشدید مجازات و عدم رعایت تناسب در جرم افترای عملی
- ۱۴۴ حکم استثنایی عدم احراز قصد توزیع یا فروش مواد
- ۱۴۵ تعدد جرایم مواد چهار، پنج و هشت قانون
- ۱۴۵ اعمال قاعده‌ی تجمع مواد در صورت وحدت منشأ
- ۱۴۶ حداقل مجازات بند یک مواد چهار و پنج
- ۱۴۶ عدم تعدد جرایم هم‌ردیف

ماده‌ی پنجم: خرید، نگهداری، مخفی یا حمل کردن تریاک و مواد هم‌ردیف آن ۱۴۷

- ۱۴۸ ارتباط ماده‌ی پنج، ماده‌ی ۴۵ الحاقی مصوب مهر ماه ۱۳۹۶
- ۱۴۹ ابهام موجود در جزاء مادی قاچاق بیش از یکصد کیلوگرم تریاک و مشتقات آن
- ۱۴۹ افعال مجرمانه‌ی مواد معده پنهان
- ۱۴۹ ۱-۳ خرید مواد
- ۱۵۰ ۲-۳ معاوضه مواد
- ۱۵۱ ۳-۳ تحصیل رایگان مواد
- ۱۵۲ ۴-۳ نگهداری مواد
- ۱۵۲ ۵-۳ جرم بودن نگهداری یا خرید مقدار جزئی مواد برای صرف
- ۱۵۳ ۶-۳ قابل کیفر نبودن نگهداری یا خرید مواد مصرف شده
- ۱۵۴ ۴ مخفی کردن مواد
- ۱۵۴ ۵ حمل مواد
- ۱۵۶ ۶ رعایت تناسب در مجازات ماده پنج قانون
- ۱۵۶ ۷ قاچاق مواد به دستور دیگری
- ۱۵۶ ۸ سارق مطلع از وجود مواد در خودروی کشف شده
- ۱۵۷ ۹ اختلاس و تصرف غیرقانونی مواد از طرف مأموران
- ۱۵۸ ۱۰ قاچاق زنجیره‌ای و باندهی مواد

ماده‌ی ششم: تکرار جرم مواد چهار و پنج قانون ۱۵۹

- ۱۵۹ ۱ مصادره اموال ناشی از همان جرم در تکرار جرم
- ۱۶۰ ۲ نکته‌های قابل توجه در ارتباط با تکرار جرم ماده‌ی شش
- ۱۶۰ ۱-۲ نکته‌ی اول: الزامی بودن تشدید مجازات در تکرار جرایم مواد مخدر و روان‌گردان
- ۱۶۱ ۲-۲ نکته‌ی دوم: مقید بودن ضوابط تحقق تکرار جرایم مواد مخدر و روان‌گردان
- ۱۶۲ ۳-۲ نکته‌ی سوم: متفاوت بودن میزان تشدید مجازات در اثر تکرار جرم

۱۶۲.....	۴-۲) نکته‌ی چهارم: محدودیت اعمال تخفیف در تکرار جرم.....
۱۶۳.....	۵-۲) نکته‌ی پنجم: لحاظ شدن محکومیت‌ها و سوابق بعد از قانون سال ۱۳۶۷.....
۱۶۳.....	۶-۲) نکته‌ی ششم: تأثیر معاونت در تحقق تکرار جرم.....
۱۶۴.....	۷-۲) نکته‌ی هفتم: تکرار جرم موضوع تبصره‌ی بند چهار ماده‌ی چهار.....
۱۶۵.....	۸-۲) نکته‌ی هشتم: تکرار جرم موضوع تبصره‌ی بند چهار ماده‌ی چهار.....
۱۶۶.....	۹-۲) نکته‌ی نهم: تکرار جرم موضوع بند چهار ماده‌ی پنج.....
۱۶۶.....	۱۰-۲) نکته‌ی دهم: ایراد وارده به تکرار جرم بند چهار ماده‌ی پنج قانون.....
۱۶۸.....	۳) تکرار جرائم موضوع هر یک از بندهای پنج و شش ماده‌ی پنج.....
۱۶۸.....	۴) تکرار دیگر بندهای مذکور از ماده‌های چهار و پنج (غیر از بندهای یک، دو و سه).....
۱۷۵.....	۵) مجازات تکرار جرم بندهای یک، دو و سه ماده‌های چهار و پنج.....
۱۷۶.....	۶) به بیش از پنج کیلوگرم رسیدن میزان مواد در نتیجه‌ی تکرار جرایم موضوع بندهای یک، دو و سه ماده‌ی چهار.....
۱۷۷.....	۷) به بیش از پنج کیلوگرم رسیدن میزان مواد در نتیجه‌ی تکرار جرایم موضوع بندهای یک، دو و سه ماده‌های چهار و پنج.....
۱۸۴.....	۸) شیوه‌ی اعمال تخفیف در تکرار جرم.....
۱۸۴.....	۹) عطف به ماسبق نشدن قانون مجازات اسلامیه جدا از حیث تعدد جرم.....
۱۸۶.....	۱۰) تعدد با تفاوت در افعال مجرمانه.....
۱۸۶.....	۱-۱۰) تفاوت در افعال مجرمانه با رویکرد تعدد مادی.....
۱۹۱.....	۲-۱۰) تفاوت در افعال مجرمانه با رویکرد تعدد معنوی.....
۱۹۳.....	۳-۱۰) متفاوت یا مشابه بودن جرایم خرید و فروش مواد.....
۱۹۳.....	۴-۱۰) خرید و سپس فروش کل مواد خریداری شده موضوع ماده‌های چهار و پنج.....
۱۹۳.....	۵-۱۰) خرید و فروش جزیی از مواد خریداری شده‌ی موضوع ماده‌های چهار و پنج.....
۱۹۴.....	۶-۱۰) خرید و فروش مجزای مواد موضوع ماده‌های چهار و پنج.....
۱۹۵.....	۱۱) خرید و فروش مواد موضوع ماده‌ی هشت قانون.....
۱۹۵.....	۱۲) تعدد یا تفاوت در نوع مواد.....
۱۹۶.....	۱-۱۲) مشابه یا هم‌ردیف بودن مواد.....
۱۹۷.....	۲-۱۲) متفاوت بودن مواد.....
۱۹۹.....	۱۳) اعمال قاعده‌ی جمع وزن مواد.....
۲۰۲.....	۱۴) کشف مواد از متهم در چند مرحله.....
۲۰۵.....	ماده‌ی هفتم: انفصال از خدمت مستخدم دولتی مرتکب جرایم ماده‌های چهار و پنج.....
۲۰۵.....	۱) موارد انفصال مستخدمان دولتی در قانون مبارزه با مواد مخدر.....

- ۲) انفصال موقت از خدمات دولتی ۲۰۵
- ۳) دامنه‌ی شمول حکم انفصال از جهت نوع استخدام دائم یا موقت ۲۱۰
- ۴) مصداق‌های کارکنان دولت مشمول حکم انفصال ۲۱۱
- ۵) مصداق‌ها و مستثنیات مستخدمان مشمول انفصال ۲۱۳
- ۵-۱) انفصال نیروهای مسلح ۲۱۳
- ۵-۲) انفصال کارکنان شهرداری ۲۱۴
- ۵-۳) انفصال کارکنان دانشگاه آزاد ۲۱۵
- ۵-۴) انفصال کارکنان شرکت مخابرات ۲۱۶
- ۵-۵) انفصال کارکنان بانک ۲۱۸
- ۵-۶) انفصال کارمندان شورای حل اختلاف ۲۱۸
- ۵-۷) سایر شرکت ۲۱۹
- ۶) ماهیت حقوقی و ادعای تأثیر یا تعلیق حکم انفصال ۲۲۰
- ۶-۱) ماهیت حقوقی حکم انفصال ۲۲۰
- ۶-۲) عدم امکان تخفیف حکم انفصال مستخدمان دولت ۲۲۳
- ۷) شرط محکومیت مستخدم دولت به انفصال از طرف دادگاه ۲۲۷
- ۸) شمول حکم انفصال ماده هفت بر جرایم و پنج ۲۲۹
- ۹) بی‌تأثیر بودن میزان مواد در شمول حکم انفصال ماده‌ی هفت ۲۲۹
- ۱۰) تأثیر معاونت در انفصال مستخدم دولتی ۲۳۰
- ماده‌ی هشتم: وارد کردن، ساخت، تولید، توزیع و... هر یک از مواد هم‌ردیف آن ۲۳۲**
- ۱) ارتباط ماده‌ی هشت با ماده‌ی ۴۵ الحاقی مصوب مهرماه ۱۳۹۶ ۲۳۳
- ۲) افزایش وزن مواد موضوع ماده‌ی هشت قانون ۲۳۳
- ۳) نسخ نشدن تبصره‌ی بند شش ماده‌ی هشت قانون ۲۳۶
- ۴) یکی از ایرادهای وارده به ماده هشت قانون: تفاوت در مجازات ترانزیت مواد ۲۳۹
- ۵) معرفی و توضیح مواد مشمول این ماده ۲۴۳
- ۶) رفتار مجرمانه‌ی موضوع ماده‌ی هشت قانون ۲۴۵
- ۶-۱) ساخت و تولید ۲۴۵
- ۶-۲) فروش ۲۴۷
- ۷) معاذیر یا موانع مسؤولیت کیفری ۲۴۸
- اول: انکار اطلاع از وجود مواد ۲۴۸
- دوم: ادعای تصور قاچاق کالا ۲۴۹
- سوم: ادعای اکراه یا اضطرار در قاچاق مواد ۲۵۰

چهارم: ادعای تصور حمل مواد کمتر از میزان کشف شده.....	۲۵۱
پنجم: ادعای تصور قاچاق ماده‌ی مخدر یا روان‌گردان دیگر.....	۲۵۲
ششم: ادعای جنون مرتکب.....	۲۵۵
هفتم: عارض شدن جنون و خدشه به عنصر معنوی جرم به دلیل استعمال مواد.....	۲۵۶
۸) نکته‌های قابل توجه در اعمال مجازات‌های ماده هشت قانون.....	۲۵۸
نکته‌ی اول: ضرورت رعایت تناسب در میزان مجازات.....	۲۵۸
نکته‌ی دوم: مجازات مقدار غیر قابل توزین مواد.....	۲۵۹
نکته سوم: ضرورت تعیین مجازات براساس وزن مجموع مواد قاچاق شده.....	۲۶۰
نکته چهارم: حکم استثنایی توزیع نشدن یا به فروش نرفتن مواد یا ترانزیتی بودن آن.....	۲۶۱
۹) توزیع نشدن یا به فروش نرفتن مواد.....	۲۶۱
شرط اول: ارتکاب جرم برای اولین بار.....	۲۶۲
شرط دوم: موافقت یا فروش نشدن مواد.....	۲۶۷
شرط سوم: بیش از یک گرم نبودن مواد.....	۲۶۹
۱۰) ترانزیتی بودن قاچاق مواد.....	۲۷۰
شرط اول: بیش از سی گرم نبودن مواد در میزان.....	۲۷۱
شرط دوم: عدم احراز قصد توزیع یا فروش در داخل کشور.....	۲۷۱
۱۱) یکسان بودن معامله‌ی صوری یا عادی از نظر مجازات.....	۲۷۶
۱۲) مقایسه‌ی دو حکم صدر و ذیل تبصره‌ی ماده هشت قانون.....	۲۷۸
۱۳) خارج بودن تولید و ساخت مواد از شمول تبصره‌ی بند شش ماده هشت قانون.....	۲۸۰
۱۴) انفصال از خدمت کارمند مجرم موضوع ماده هشت قانون.....	۲۸۱
ماده‌ی نهم: تکرار جرم ماده هشتی قانون.....	۲۸۸
۱) بعضی از ایرادهای ماده‌ی نه قانون.....	۲۸۸
۲) نکته‌های قابل توجه در تکرار جرم.....	۲۹۰
۱-۲) ملاک زمانی برای تحقق تکرار جرم.....	۲۹۰
۲-۲) ملاک عمل بودن موارد منصوص قانون مبارزه با مواد مخدر.....	۲۹۱
۲-۳) محدودیت در اعمال شرایط تکرار جرم قانون مجازات اسلامی.....	۲۹۲
۲-۴) مؤثر نبودن سوابق جرایم مواد دیگر در تکرار جرم ماده‌ی نه.....	۲۹۴
۲-۵) لزوم اخذ سوابق متهم.....	۲۹۵
۳) نکته‌های قابل توجه در تعدد جرم.....	۲۹۶
۱-۳) ضرورت اعمال قاعده تجميع وزن مواد.....	۲۹۶
۲-۳) تعدد مادی مواد و جرایم ماده‌های چهار و پنج با ماده هشت قانون.....	۲۹۸

دیباچه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ»

حمد و سپاس خدای خالق عظیم که بار دیگر بر حقیر منت نهاد و توفیق آن را عطا فرمود تا با وجود ضیق رفاقت و کثرت امور و مسئولیت‌های قضایی بتوانم کتاب حاضر را تدوین و تألیف کنم.

۱- به دنبال بازنگری و تکمیل چاپ دوم کتاب: «مجموعه‌ی محشای قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز» و در حالی که بیش از یک سال از چاپ دوم: «مجموعه‌ی قوانین و مقررات مربوط به مواد مخدر» می‌گذشت به دین مفا و قابل استفاده تشخیص دادن کتاب مزبور و استقبالی که از آن به عمل آمد، پیشنهاد شد مجری‌عه‌ی محشای این کتاب هم تهیه و تدوین شود.

۲- در طول مدت زمان پس از تألیف جلد‌های ۱، ۲ و ۳ کتاب: «شرح جامع قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۶۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی در: «لم حقوقی جدید» (اسفند ماه ۱۳۹۴) شاهد تصویب ماده‌ی ۴۵ الحاقی به قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۹۶ مجلس شورای اسلامی بودیم که تحول اساسی در مجموعه‌ی قانون مبارزه با مواد مخدر و مجازات‌های اعدام و حبس ابد آن ایجاد کرد.

۳- در دوره‌های تدریس ضمن خدمت و بدو خدمت قضات سراسر کشور، استعلام‌ها و پرسش‌های کتبی، تلفنی و پیامکی همکاران قضایی و سایر مسئولان دست اندکار مبارزه و نیز جلسه‌هایی که به تبع مسئولیت‌های مربوط داشته‌ام پرسش‌های متعدد و فراوان در رابطه با قانون مبارزه با مواد مخدر و تغییرهای آن و همچنین آیین رسیدگی مطرح می‌شد که پاسخ بیشتر آن‌ها در کتاب‌های تألیف شده با توضیح و استدلال لازم به همراه نظرهای مشورتی و مقررات مربوط ارایه شده بود.

۴- از آغاز مراحل نهایی تصویب ماده‌ی ۴۵ الحاقی، برای آگاهی بیشتر قضات کشور و آمادگی آنان ضمن تدریس‌ها در خصوص آن قانون توضیح‌هایی ارایه می‌کردم، پس از لازم‌الاجرا شدن

آن قانون با تألیف کتاب: «شرح و بررسی ماده‌ی ۴۵ الحاقی به قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۹۶» سعی کردم تمام زوایا و جزئیات ماده‌ی جدید و تغییرات قانونی ناشی از آن را تبیین کنم تا ابهام‌های آن رفع شود و قضات کشور از سرگردانی ناشی از ابهام‌ها و پیچیدگی‌های مربوط به تطبیق آن با مواد مختلف ق.م.م.م. رهایی یابند و تا حد امکان از تشتت آرا و اختلاف نظرها در رویه‌ی قضایی کشور کاسته شود.

۵- در ادامه، تصویب قانون بودجه‌ی سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ مواجه شدیم که بر اساس آن (ردیف یک ذیل جدول شماره‌ی ۱۶ تعرفه‌های موضوع جدول شماره‌ی پنج قانون بودجه‌ی سال ۹۸ کل کشور) حريمه‌های نقدی قانون مبارزه با مواد مخدر پنجاه درصد افزایش یافت. با وجود دو بخش مهم بی دادستان کل کشور و ابلاغ قانون‌های مزبور به دادستان‌های عمومی، انقلاب و نظامی سراسر کشور متأسفانه در تدریس ضمن خدمت قضات بعضی از استان‌های کشور و تذکر این مهم، پیش‌تر بررسی آرای قضات دادگاه‌های انقلاب اسلامی کشور (در هیأت ممیزی کمیسیون نقل و انتقال قضات) شاهد بی اطلاعی بعضی از قضات و اعمال نشدن این قانون بودم.

۶- در این کتاب سعی شد با شرح مختصر مواد استفاده از بعضی نکته‌های کتاب‌های شرح جامع، افزون بر منابع قبل، آخرین نظرهای مشورتی اداره‌ی حقوقی قوه‌ی قضاییه، نشست‌های قضایی قضات کشور و کمیسیون مربوط، آرای وحدت رویه‌ی هیأت دیوان عالی کشور و سایر مقررات مربوط اضافه شود و توضیح لازم در مورد آن‌ها ارایه شود. افزون بر آن‌ها برای نشان دادن رویه‌ی قضایی سابق در خصوص هر مورد نمونه‌هایی از آرای دادستان‌های کل کشور و وقت (حجت الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای، آیت الله دری نجف آبادی و آیت الله ریسی) همچنین حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای کریمی رئیس وقت دیوان عالی کشور ارایه شد.

۷- بعضی از نظرهای مشورتی سابق که با تغییر قانون به نوعی منسوخ شده و قابلیت استناد خود را از دست داده بود کنار گذاشته شد. برای مثال، در طول سال‌های پس از تصویب قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۶۷ که بر اساس ماده‌ی ده آن مقرر شده بود:

«معتادان به مواد مخدر مذکور در ماده‌ی هشت که تا یک گرم از آن‌ها را حمل یا نگهداری کنند به مجازات‌های مواد هشت و نه محکوم نخواهند شد.»

با تصویب قانون فوق، شاهد سوء استفاده‌ی قاچاق‌چیان از آن و تشویق افراد مختلف به اعتیاد برای مصون شدن از دستگیری و تعقیب قضایی به منظور خرده فروشی مواد بودیم به همین دلیل طی اصلاح قانون در سال ۱۳۷۶ با حذف ماده‌ی فوق باب سوء استفاده‌ی قاچاق‌چیان از آن مسدود شد. در طول زمان لازم الاجرا بودن آن ماده، اداره‌ی حقوقی قوه‌ی قضاییه چند نظر مشورتی در خصوص آن اعلام کرده بود که در سال‌های بعد از حذف ماده، اظهار نظرهای دیگری، بر خلاف آن و به درستی به عمل آمد، لیکن در کمال تأسف طی سال‌های اخیر، چند مورد از آن‌ها را رأی‌های قضات برخی از دادسراها و دادگاه‌های انقلاب اسلامی را مشاهده کردم که با استناد به نظرهای مشورتی سابق، متهم معتادی که تا یک گرم هروین یا شیشه را حمل و نگهداری کرده به را تبرئه و یا قرار منع پیگرد دربارهی او صادر کردند. به این دلیل احساس شد، بیان نظرهای سوخ شده برای بعضی از قضات کم تجربه که اهل مشورت و مطالعه نباشند، گمراه دهنده است. همین علت در کتاب حاضر تا حد امکان تمام اظهارنظرها و مقررات نسخ شده که کار نداشته، حذف شد و آخرین موارد قابل اعمال آن‌ها ارایه شد.

۸- در کتاب حاضر سعی شد، همه‌ی نکته‌ها و توضیحاتی لازم به اختصار بیان شود و آخرین شیوه‌ی اعمال و اجرای ق.م.م.م. ارایه شود تا قضات و حقوق‌دانان بتوانند از آن بهره‌ی کافی ببرند.

۹- برای فراهم شدن امکان بهتر پیدا کردن موضوع‌های مورد نظر استفاده کنندگان، بیشتر مباحث‌ها و نکته‌های مطرح شده با تعیین و ذکر عنوان، متمایز و شاخص شده است و سعی شده است هر نکته با ذکر نظر مشورتی، نمونه‌ی رأی و مقررات مربوط روشن و قابل فهم باشد. در بعضی موارد نیز توضیح خلاصه در رابطه با ماده یا نظر مشورتی ارایه شده بیان شده است.

۱۰- شایان ذکر می‌دانم با وجود کتاب «نقد آرا» که در آن بر فارسی نویسی و رعایت اصول نگارش صحیح حقوقی و آموزش آن‌ها تأکید شده است؛ اما در این کتاب به اقتضای ضرورت‌ها مواردی از اصول مربوط به خصوص در متن مواد، نظرها و رأی‌ها نادیده گرفته شده است که آن شالاه اهل فن بر آن خرده نگیرند.

۱۱- در این جا، لازم می‌دانم از مسئولان انتشارات «نگاه بینه» که در صفحه نگاری و چاپ کتاب تلاش کرده‌اند، تشکر کنم و قدردان زحمات‌های آنان باشم.